

Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Özgüven ve Özyeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Zafer Doğru¹

¹Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, zaferdogru@hitit.edu.tr

Gelişi: 15 Eylül, 2017

Kabul: 17 Eylül, 2017

Yayın: 30 Eylül, 2017

Öz

Bu çalışma ile Hitit Üniversitesi (HİTÜ), Spor Bilimleri Fakültesi (SBF) Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü (BESE) öğrencilerinin özgüven, özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. HİTÜ SBF'nde (2016-2017 öğrenim yılında) öğrenim görmekte olan toplam 141 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Veri toplama araçları olarak Akın (2007) tarafından geliştirilen özgüven ölçeği, Türkçe'ye uyarlanması 1999 yılında Gözüm ve Aksayan tarafından yapılan Öz-Yeterlik Ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Çalışmada özgüven ve özyeterlik puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson korelasyon katsayısı ve gruplar arasındaki farkların karşılaştırılmasında ise tek yönlü ANOVA, eşleştirilmiş örneklem ve bağımsız örneklem t testleri kullanıldı ($p < 0,05$). Öğrencilerin özgüven ile özyeterlik puanları arasında zayıf pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Öğrencilerin ölçeklerden elde ettikleri puanlar cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı, ailelerin gelir durumları, anne-babanın eğitim durumları, konaklanan yer ve anne-babanın çalışıp çalışmama durumları açısından karşılaştırıldı. Toplam özgüven ve iç özgüven puanlarının özyeterlik puanlarından yüksek ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p < 0,05$) görülmüştür. Akademik not ortalaması 2,50 ve üzerinde olan öğrencilerin özyeterlik puanları, diğer öğrencilerin özyeterlik puanlarından daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$). Cinsiyet, sınıf düzeyi, ailelerin gelir durumları, anne-baba eğitim durumları, konaklanan yer ve anne-babanın çalışıp çalışmama durumları arasında ne özgüven ne de özyeterlik puanları arasında fark vardır ($p > 0,05$).

Anahtar Kelimeler: *Beden Eğitimi ve Spor, Özgüven, Özyeterlik.*

Evaluation of Self-Confidence and Self-Efficacy Perception Levels of Physical Education and Sport Education Department Students

Abstract

In this study, it was aimed to evaluate the relationship between the perceived level of Self-Confidence and Self-efficacy of the students of Physical Education and Sports Education Department (PESE) in the Faculty of Sport Sciences (FSS) of Hitit University (HITU). The study sample was consisted (in 2016-2017 school year) of freshmen, sophomores and juniors studying in PESE. A total of 141 students participated in the study. The Self-Confidence scale developed by Akın (2007) was used for measurement. The Self-efficacy scale used for measurement was developed in 1982 by Sherer and his friends. The reliability and validity of the Turkish adaptation of the scale was done in 1999 by Gözüm and Aksayan. ANOVA and paired and independent samples t tests were used to compare the Self-Confidence scores of PESE students. A positive but weak correlation ($r(141)=0,281$, $p < 0,01$) between the self-efficacy and self-confidence scores of the students was found. There was no difference between Self-Confidence scores and Self-efficacy of PESE students in terms of Gender, Educational Background of Parents, Student's Year of Education ($p > 0,05$). In terms of academic achievement scores; Self-efficacy scores of students with a GPA above 2.5 were found to be higher than those with a GPA of less than 2.50.

Keywords: *Physical Education and Sport, Self-Confidence, Self-Efficacy.*

Giriş

İnsan artık herşeyin üstesinden gelebileceği sürekli değişen, gelişen ve dönüşen yapısıyla sosyal yaşamda yerini almaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi alanında da antrenör, spor yöneticisi, rekreasyon yöneticileri ve beden eğitimi öğretmeni yetiştiren üniversitelerde bu değişim ve dönüşüm sürecinin içerisinde yer almaktadır. Öğrencilerimizin aldıkları eğitimin kalitesini artırmak, onlara aldıkları eğitim yoluyla iş bulmalarını işe yerleşmelerini sağlamada eğitimcilerinde sorumlulukları artmaktadır. Eğitimcilerin, antrenörlerin, spor eğitimcilerinin ve spor yöneticilerinin öğrencilerinin potansiyellerini bilmeleri ve farkında olmaları da bu nedenle önemli olup, “Öğrencilerimizin özgüven ve özyeterlik algıları hangi düzeydedir?” ve “Mevcut durumu öğrencilerin lehine nasıl değiştirebiliriz?” sorularına cevap aranması gerekmektedir.

Bireyin özyeterlik algısının bir davranışı benimsemeye, davranışa başlamaya ve değişimi sürdürmede çok önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir (Schwarzer ve Fuchs, 1995).

Özgüveni ölçmeye yönelik ölçek geliştirme girişimlerin çoğunlukla spor, hemşirelik ve tıp gibi alanlarda yapıldığı bilinmektedir. Spor ve uygulama ağırlıklı meslek alanlarına çok uygun olan bu tip ölçekler daha çok belli bir popülasyona ve özel amaçlarla yapılan çalışmalar sonucunda geliştirilmiştir.

Öğrencilerde beklenen özgüven ve özyeterlik algısının yüksek olmasının, öğrencileri öğretmenlik mesleğine hazırlamada eğitimciler tarafından faydalı bir araç olarak kullanılabilirliği düşünülmektedir. Öğrencilerin başarılarına olumlu etkisinin sağlanabilmesi için de öğrencilerin özgüven ve özyeterlik algı düzeylerinin bilinmesi, çıkan sonuçlara göre düşük puanlı öğrencilere destek sağlanması ve özgüven ve özyeterlik algı düzeylerini artırıcı çalışmalar yapılması gerekmektedir. Öğrencilere olumlu duygular besleyecekleri bir öğrenim ortamının sağlanması gereklidir.

Yüksek özgüven ve özyeterlik algısına sahip olan öğrencilerin işlenmeye, öğrenmeye, değişmeye ve dönüşmeye dolayısı ile mesleklerinin gereklerini yerine getirirken de etkilemeye, değiştirmeye ve dönüştürmeye hazır bireyler olacaklarının düşünülmesi gerekmektedir.

Literatüre bakıldığında, özgüven ve özyeterlik çalışmalarının çoğunlukla birbirlerinden bağımsız olarak yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmada, öğrencilerin ölçeklerden elde ettikleri puanlar cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı, ailelerin gelir durumları, anne-babanın eğitim durumları, konaklanılan yer ve anne-babanın çalışıp çalışmama durumları açısından karşılaştırılmış ve bununla birlikte, özgüven ve özyeterlik arasındaki ilişki de araştırılmıştır.

Yöntem

Araştırmada kullanılan veriler anket yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmanın evrenini 2016-2017 Öğrenim yılında Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümünde öğrenim görmekte olan 1., 2. ve 3. Sınıf öğrenciler, örneklemini ise evrenden rastgele seçilen 141 (91 Erkek ve 50 Kadın) öğrenci oluşturmaktadır.

Çalışmadan elde edilen veriler, cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarıları, ailelerin gelir durumları, anne-babanın eğitim durumları, konaklanılan yer ve anne-babanın çalışıp çalışmama durumları açısından ölçeklerden aldıkları puanlar çerçevesinde karşılaştırılmıştır.

Verilerin Toplanması

Ölçüm aracı olarak özyeterlik düzeylerini belirlemek için, 1982 yılında Sherer ve arkadaşları tarafından geliştirilen ve daha sonra Gözüm ve Aksayan tarafından Türkçe'ye uyarlanan Öz-Etkililik-Yeterlik Ölçeği (The Self-Efficacy Scale) ve özgüven düzeylerini belirlemek için ise Akın (2007) tarafından geliştirilen Özgüven Ölçeği kullanıldı.

Öz Etkililik-Yeterlilik Ölçeği (ÖEYÖ): Sherer ve arkadaşları tarafından 1982 yılında geliştirilen ölçeğin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği 1999 yılında Gözüm ve Aksayan tarafından yapılmış ve güvenilirlik katsayısı 0,81, test-tekrar test güvenilirliği 0,92 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise güvenilirlik katsayısı 0,822 olarak bulunmuştur. Bu ölçek 5'li Likert tipi bir öz-değerlendirme ölçeğidir. 23 maddelik ölçekte, her bir madde için; 1-“beni hiç tanımlamıyor”, 2-“beni biraz tanımlıyor”, 3 “kararsızım”, 4-“beni iyi tanımlıyor”, 5- “beni çok iyi tanımlıyor” seçeneklerinden birisinin işaretlenmesi istenmektedir. Her madde için verilen puan esas alınmaktadır. Ancak 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20, 22'ci maddeler ters yönde puan almaktadır. Böylece ölçekten en az 23, en fazla 115 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması, bireyin özyeterlik algısının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Türkçe özyeterlik ölçeğinin alt gruplarındaki madde dağılımları sayı olarak farklılık gösterdiği, 11 ve 19. maddelerin içinde buldukları faktörle uyum gösteremedikleri için yapılacak araştırmalarda alt boyutların ayrı ayrı kullanılması yerine toplam puan üzerinden değerlendirme yapılması (Gözüm ve Aksayan, 1999) önerildiği için bu çalışmada ayrı ayrı alt boyutlara bakılmamıştır ölçekten alınan toplam puan üzerinden yorumlama yapılmıştır.

Özgüven Ölçeği: Öğrencilerin özgüven düzeylerini ölçmede kullanılan özgüven ölçeği Akın (2007) tarafından geliştirilmiştir. Özgüven ölçeği'ndeki toplam madde sayısı 33'tür. 5 dereceli likert tipi hazırlanan bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 165, en düşük puan ise 33'dür. Olumsuz madde bulunmayan ölçekten alınan yüksek puan, yüksek düzeyde özgüveni

göstermektedir. Özgüven ölçeğinden 2,5 puanın altı düşük, 2,5 ile 3,5 arası orta, 3,5 ve üzeri ise yüksek derecede özgüveni göstermektedir. Ölçek iki faktörden, alt boyuttan oluşmaktadır. İç özgüven: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 30, 32 numaralı maddelerden oluşmakta ve bireylerin kendilerine yönelik özgüvenleriyle ilişkili olduğu, bireyin kendini sevmesi, tanınması, açık hedefler belirlemesi, pozitif düşünme becerisine sahip olması, güçlü ve zayıf yönlerini bilmesi gibi özelliklerini değerlendirmektedir.

Diğer maddeler ise Dış özgüven: 2, 6, 8, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 29, 31, 33 olarak adlandırılmış, bireylerin dış çevre ve sosyal yaşamlarına yönelik özgüvenleriyle ilişkili olduğu, bireylerin kolay iletişim kurabilmesi, kendini sağlıklı biçimde ifade edebilmesi, duygularını kontrol edebilmesi ve risk alabilmesi gibi özellikleri içermektedir. Özgüven ölçeğinin iç tutarlılık katsayıları ölçeğin bütünü için 0,83, iç özgüven ve dış özgüven alt ölçekleri için sırasıyla, 0,83 ve 0,85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayıları ise ölçeğin bütünü için 0,94, iç özgüven alt ölçeği için 0,97 ve dış özgüven için 0,87 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise özgüven ölçeğinin güvenilirlik katsayısı ölçeğin bütünü için 0,946'dır, iç özgüven için güvenilirlik katsayısı 0,907 ve dış özgüven için ise 0,894'tür.

İstatistiksel Analiz

Özgüven ve özyeterlik puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson korelasyon katsayısı, gruplar arasındaki farkların karşılaştırılmasında ise tek yönlü ANOVA, eşleştirilmiş örneklem ve bağımsız örneklem *t* testleri kullanıldı. Anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ düzeyi belirlendi.

Bulgular

Çalışmaya, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü'nde öğrenim 2016-2017 akademik yılında öğrenim gören ve yaşları 18-29 arasında olan ($21.45 \pm 2,023$ yıl) 141 öğrenci ($n=91$ (%64,5) erkek, $n=50$ (%35,5) kadın) gönüllü olarak katılmıştır.

Öğrencilere ilişkin tanımlayıcı bilgiler ve sınıf düzeylerine göre dağılımları Tablo-1'de ayrıntılı olarak sunulmuş, özyeterlik ve özgüven ölçeklerinden elde edilen puanlar arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon katsayısı hesaplanarak elde edilen sonuçlar aşağıda (Tablo-2'de) verilmiştir.

Tablo-1. Çalışma grubunu tanımlayıcı bilgiler.

		1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	20	14,2	16	11,3	14	9,9	50	35,5
	Erkek	26	18,4	30	21,3	35	24,8	91	64,5
Akademik Başarı	2,50'nin Altında	17	12,1	24	17,0	12	8,5	53	37,6
	2,50'ye Eşit ve 2,50'nin Üstünde	29	20,6	22	15,6	37	26,2	88	62,4
Gelir	Açlık Sınırının* Altında (**)	16	11,3	19	13,5	25	17,7	60	42,6
	Açlık Sınırının Üstünde (***)	30	21,3	27	19,1	24	17,0	81	57,4
Anne Eğitim:	İlkokul	30	21,3	30	21,3	43	30,5	105	74,5
	Ortaokul	5	3,5	5	3,5	0	0	12	8,5
	Lise	9	6,4	9	6,4	4	2,8	19	13,5
	Üniversite (Ön Lisans/Lisans)	2	1,4	2	1,4	2	1,4	5	3,5
Baba Eğitim:	İlkokul	16	11,3	19	13,5	25	17,7	60	42,6
	Ortaokul	13	9,2	13	9,2	8	5,7	34	24,1
	Lise	12	8,5	8	5,7	8	5,7	28	19,9
Konakla- nılan Yer	Üniversite (Ön Lisans/Lisans)	5	3,5	6	4,3	8	5,7	19	13,5
	Devlet Yurdu	12	8,5	13	9,2	10	7,1	35	24,8
	Özel Yurt	11	7,8	3	2,1	8	5,7	22	15,6
Öğrenci Evi	Öğrenci Evi	14	9,9	22	15,6	24	17,0	60	42,6
	Diğer (****)	9	6,4	8	5,7	7	5,0	24	17,0
Annenin Çalışıyor	Hayır	38	27,0	40	28,4	44	31,2	122	86,5
	Evet	8	5,7	6	4,3	5	3,5	19	13,5
Baba Çalışıyor	Hayır	10	7,1	11	7,8	10	7,1	31	22,0
	Evet	36	25,5	35	24,8	39	27,7	110	78,0
Toplam		46	32,6	46	32,6	49	34,8	141	100

*Açlık sınırının belirlenmesinde TÜRK-İŞ (2017) verileri dikkate alınmıştır.

1502 TL'den Az, *1502 TL'ye Eşit veya 1502 TL'den Fazla, ****Kendi Evi, Ailesinin Yanı, ...

Tablo-2. Öğrencilerin özgüven ve özyeterlik ölçeklerinden aldıkları puanlar arasındaki ilişki.

		Özgüven	İç özgüven	Dış özgüven
İç özgüven*	<i>r</i>	0,964*		
	<i>p</i>	<0,01		
Dış özgüven*	<i>r</i>	0,964*	0,857*	
	<i>p</i>	<0,01	<0,01	
Özyeterlik*	<i>r</i>	0,281*	0,282*	,259*
	<i>p</i>	<0,01	0,001	0,002

* N=141

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda öğrencilerin özgüven ile özyeterlik puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında; $r(141) = 0,28, p < 0,01$ düzeyinde zayıf da olsa pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir. Öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puanlar arasındaki ilişkilerde, özgüven ölçeğinin iki alt boyutu olan iç ve dış özgüven puanları arasında ise; $r(141) = 0,96, p < 0,01$ ve $r(141) = 0,86, p < 0,01$ yüksek düzeyde pozitif ilişki görülmektedir.

Öğrencilerin özgüven ve özetkililik puanları arasındaki farkın belirlenmesi için eşleştirilmiş *t* testi yapılmış ve sonuçlar Tablo-3'te verilmiştir.

Tablo-3. Özgüven ve özyeterlik puanları arasındaki farklılıkların sonuçları.

İkili Karşılaştırmalar	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Özyeterlik	3,91	0,498	-2,010	0,046**
Özgüven	4,02	0,632		
Özyeterlik	3,91	0,498	-2,929	0,004**
İç özgüven	4,08	0,637		
Özyeterlik	3,91	0,498	-0,962	0,338
Dış özgüven	3,96	0,677		

N*=141 *p*<0,05

Özyeterlik puanları ile özgüven ve iç özgüven puanları arasında fark bulunmuştur. Bu farklar sırası ile özyeterlik ve özgüven puanları; $t(140) = -2,010$ *p*<0,05 düzeyinde anlamlı ve özgüven puanları daha yüksektir (Özgüven; *N*=141, $\bar{X} = 4,02 \pm 0,632$ ve Özyeterlik; *N*=141, $\bar{X} = 3,91 \pm 0,498$), özyeterlik ve iç özgüven puanları; $t(140) = -2,929$ *p*<0,05 anlamlı ve özgüven puanları daha yüksektir (Özgüven; *N*=141, $\bar{X} = 4,08 \pm 0,637$ ve Özyeterlik; *N*=141, $\bar{X} = 3,91 \pm 0,498$).

Öğrencilerin özgüven ve özetkililik puanlarının akademik başarı durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için bağımsız örneklem *t* testi yapılmış ve sonuçlar Tablo-4'te verilmiştir.

Tablo-4. Akademik başarı değişkeni bakımından özgüven ve özyeterlik puanları arasındaki farklılıkların sonuçları.

	<i>Akademik Başarı</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Özgüven	2,50'nin Altında	53	4,05	0,556	0,351	0,726
	2,50'ye Eşit ve 2,50'nin Üstünde	88	4,01	0,677		
İç özgüven	2,50'nin Altında	53	4,10	0,557	0,393	0,695
	2,50'ye Eşit ve 2,50'nin Üstünde	88	4,06	0,683		
Dış özgüven	2,50'nin Altında	53	3,99	0,611	0,283	0,777
	2,50'ye Eşit ve 2,50'nin Üstünde	88	3,95	0,717		
Özyeterlik	2,50'nin Altında	53	3,73	0,559	-3,442	0,001*
	2,50'ye Eşit ve 2,50'nin Üstünde	88	4,01	0,425		

* *p*<0,01

Akademik not ortalaması 2,50 ve üzerinde olan öğrencilerin özyeterlik puanları, diğer öğrencilerin özyeterlik puanlarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde ($p<0,05$) daha yüksek bulunmuştur; $t(139) = -3,442$ $p<0,05$ ve özyeterlik; N (2,50'nin altında)=53, $\bar{X}=3,73\pm 0,560$ ve özyeterlik; N (2,50 ve üstünde)=88, $\bar{X}=4,01\pm 0,425$).

Tartışma ve Sonuç

Araştırmaya katılan öğrencilerin özgüven ölçeğinden elde ettikleri puanın ortalama 3,5 ve üzerinde olduğu, dolayısı ile kendilerini yüksek derecede özgüvenli algıladıkları bulunmuştur. Özyeterlik puanlarının da iyi düzeyde olduğu görülmektedir (Tablo-3).

Bostancı ve diğ. (2016) yapılan bir çalışmada Beden Eğitimi ve Spor yüksekokulunda okuyan öğrencilerin öz güven düzeyleri incelenmiş ve çalışmamız ile paralel bulgular bulunmuştur. Öğrencilerin 3,5 puanlık ortalama ile yüksek öz güven algıları bulunurken, cinsiyet değişkeninin özgüven algı puanları açısından bir fark yaratmadığı vurgulanmıştır.

Özen ve diğ.(2014) 86 üniversite öğrencisi ile yaptıkları bir çalışmada cinsiyet farklılığının özyeterlik düzeyine önemli bir etkisinin olmadığını belirtmişlerdir. Spor geçmişi olmayan 30 üniversite öğrencisi ile yapılan bir başka çalışmada ise benzer şekilde cinsiyet farklılığının özyeterlik düzeyine etki etmediği gözlemlenmiştir (Özen ve diğ., 2014). Yine Yıldız ve diğ. (2016) 90 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmada cinsiyet farklılığının öz etkililik algısı üzerinde etkili olmadığını vurgulamışlardır.

Arkes ve Garske, öğrencilerin düşük veya yüksek akademik motivasyona sahip olmalarını etkileyen belirleyici unsurun özgüven olduğunu belirtmiştir. Başarılı öğrenciler özgüveni yüksek olan ve akademik açıdan başarılı çıktılar elde edeceğini bekleyen öğrencilerdir (Arkes ve Garske, 1982'den aktaran; Akın, 2007).

Yüksek düzeyde özyeterliğe sahip olan bireyler, düşük düzeyde özyeterliğe sahip olanlara göre daha fazla çaba harcar ve problemle yüzleştiklerinde daha uzun süre mücadele eder (Schunk, 1989'dan aktaran; Akın, 2007).

Cinsiyet, sınıf düzeyi, ailelerin gelir durumları, anne-baba eğitim durumları, konaklanılan yer ve anne-babanın çalışıp çalışmama durumları arasında ne özgüven ne de özyeterlik puanları arasında fark vardır .

Yaptığı çalışmasında Tiller (1995), cinsiyetinin öz etkililik düzeyine önemli bir etkisinin olmadığını belirtmiştir. Yiğitbaş ve Yetkin (2003) sağlık yüksekokulu öğrencilerinin özyeterlik düzeylerini değerlendirdiği çalışmasında benzer bir sonuç elde etmiştir. Aynı öğretim programları ve aynı öğretim elemanları tarafından eğitim aldıkları için cinsiyetler açısından fark olmasını zaten

beklemediklerini belirtmişlerdir. Keskin ve Orgun (2006) Öğrencilerin özyeterlilik düzeyleri ile başa çıkma stratejilerini inceledikleri çalışmada erkek ve kadın öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulamamışlardır.

Öztürk (2017) çalışmasında cinsiyet değişkeni ile özgüven arasında fark olmadığı bulgusuna ulaşmıştır, bu bulgu çalışmamızın sonuçları ile paralellik göstermektedir, ilgili diğer çalışmalardan bazıları benzer sonuçlar ortaya koymaktadır Öztürk'ün (2017) aktardığına göre; Başoğlu (2007), Çelik (2014), Karademir (2015), Kutlu (2001), Patır Erkek (2016), Süpçeler (2016), Türedi, Miman, Sarı ve Bekiroğulları (2013), Umutlu'nun (2010) ve Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer'in (2009) yaptıkları çalışma sonuçları da cinsiyet konusundaki bu bulgusu ile paralellik göstermektedir. Öztürk (2017) çalışmasında, bazı araştırma bulgularının ise cinsiyet değişkeninin özgüvenle ilişkili olduğunu vurguladığını belirtmektedir; Öztürk'ün aktarımına göre, Kanadıkırık, Kılıç ve Kılıç (2013) çalışmalarında erkeklerin özgüvenlerinin kızlardan daha yüksek olduğu bulgusunu elde etmişlerdir.

Bu çalışmada cinsiyetler arasında fark bulunamamıştır ancak, özyeterlilik ve özgüven puanlarının ortalamasının üzerinde olduğu da görülmektedir. Eğitim olanakları ve günümüz yaşam standartlarının ve toplumun artık cinsiyet farkı gözetmemesinin böyle bir sonucun çıkmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Soner (2000) çalışmasında, başarılı öğrencilerin, akademik başarı konusundaki özgüvenleri, başarısız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir ancak hemen arkasından akademik başarının, öğrencilerin genel olarak özgüvenleri üzerinde bir etkiye sahip olmayacağını da belirtmiştir.

Öncü (2012) çalışmasında, öğrencilerin derslerindeki başarıyı etkileyen faktörlerden birinin de öğrencilerin özyeterlilik düzeyleri olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin başarılı öğrenme gerçekleştirebilmeleri yönünde eğitim-öğretim faaliyetleri düzenlenirken ve programlar geliştirilirken özyeterlilik düzeylerinin dikkate alınmasının önemli yararları olduğunu ifade etmektedir.

Araştırmacılar, özyeterlilik inancının her düzeydeki akademik yaşantıda etkili olduğunu gözlemişlerdir, Schunk (1989) çalışmasında özyeterlilik duygusundaki zayıflamanın daha az bağlılık ve daha düşük başarıyı beraberinde getireceğini belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre akademik başarısı 2,50'nin altında olan öğrencilerin özyeterlilik puanlarının düşük olması Schunk'un yargısıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmalar, özgüvenin ölçülmesinin sağlıklı davranış değişimi, akademik başarı ve öz düzenleme gibi eğitimle ilişkili bir çok değişken üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu göstermiştir

(Andrew,1998; Hayes, 1998; Lenney, 1977, 1981; Lent, Brown ve Larkin, 1986; Multon, Brown ve Lent, 1991; Schunk, 1985, 1989; Stankow ve Crawford, 1997; Zimmerman, 2000; Akın, 2007; Öztürk, 2017). Öğrencilerde olumlu yönde gelişimi sağlayacak teşvik ve destek tedbirlerinin alınması ve aktif olarak uygulanması gerekmektedir.

Öğrencilerin eğitim gördükleri programın içeriği de göz önünde bulundurulduğunda daha çok uygulamalı işler ve meşguliyet alanları olması nedeniyle bireylerin kendilerini özgüvenli ve yeterli görmelerini sağladığı düşünülmektedir.

Can ve Kaçay (2016) çalışmasında, sporcularda, aktif spor yaşamına dayalı olarak ortak bir sportif kimlik algısının geliştiğini, sporcu kimlik algısı ile cesaret ve özgüven duyguları arasındaki ilişkinin pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğunu, aktif spor yaşamına dayalı olarak gelişen sporcu kimlik algısı, bireylerde cesaret duygusunu ve özgüven duygusunu olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir.

Öğrencilerin spor ile iç içe olmalarının yüksek özgüven ve özyeterlik puanlarına sahip olmalarını sağladığı düşünülebilir.

Skučas (2014) özbenlik ve sporcu kimliği üzerine yaptığı çalışmasında engelli kişilerin tek bir kimlikle kendilerini tanımlayamayacağını bu nedenle sporcu kimliğinin onların kabul ve psikolojik adaptasyonlarına destek olacağını vurgulayarak sporcu kimlik algısı yüksek olan bireylerin kendine güven duygularının, memnuniyetlerinin ve öz bütünlüklerinin de yüksek olacağını belirtmiştir.

Sonuç olarak, öğrencilerin yüksek özyeterlik algısına sahip olmaları, gelecekte karşılaşmaları muhtemel olan güç durumların üstesinden gelmeleri açısından; yüksek özgüven algısına sahip olmaları ise bir aktiviteyi başarılı bir biçimde yerine getirebileceğine olan inançları açısından olumlu bir bulgu olarak değerlendirilmektedir.

Kaynakça

- Akın, A. (2007). Öz-Güven Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özellikleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(2), 167-176.
- Andrew, S. (1998). Self-efficacy as a predictor of academic performance in science. Journal of Advanced Nursing. 27. 596-603.
- Bostancı T. G., Özen G., Yıldız N. O., Üzüm H. Studying Self-Confidence Perception Of School Of Education And Sports Students In Terms Of Different Variables, The 10th International Conference In Physical Education, Sports And Physical Therapy, November 18-20, 2016, Firat University, Elazig, Turkey

- Can, Y., & Kaçay, Z. (2016). Sporcu kimlik algısı ile cesaret ve özgüven duyguları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 6176-6184. doi:10.14687/jhs.v13i3.4353
- Gözüm, S. ve S. Aksayan. (1999). "Öz-Etkililik Yeterlilik Ölçeğinin Türkçe Formunun Güvenirlik Ve Geçerliliği", *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2, 21-34.
- Hayes. E. F. (1998). Mentoring and nurse practitioner student self-efficacy. *Western Journal of Nursing Research*. 20.521-535.
- Lenney, E. (1977). Women's self-confidence in achievement settings. *Psychological Bulletin*, 84(1), 1-13. <http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.84.1.1>
- Lenney, E. (1981). What's fine for the gander isn't always good for the goose: Sex differences in self-confidence as a function of ability area and comparison with others. *Sex Roles*. 7.905-924. <https://link.springer.com/article/10.1007/BF00290974>
- Lent, R. W., Brown, S. D., & Larkin, K. C. (1986). Self-efficacy in the prediction of academic performance and perceived career options. *Journal of Counseling Psychology*, 33(3), 265-269. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-0167.33.3.265>
- Multon, K. D., Brown, S. D., & Lent, R. W. (1991). Relation of self-efficacy beliefs to academic outcomes: A meta-analytic investigation. *Journal of Counseling Psychology*, 38(1), 30-38. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-0167.38.1.30>
- Öncü, H. (2012). Akademik Özyeterlilik Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 13, Sayı 1, Nisan 2012, Sayfa 183-206*
- Özen G., Özen, Ş., Sönmez, G. T. S. (2014) Kamp Yaşantısı ve Engel Aktivitelerin Katılımcıların Öz-Etkililik Algılarına Etkisi, *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5 (2):5-12
- Özen, G., Ölçücü, B., Özen, Ş., Demirel, N. (2014) Spor Eğitiminde Dağ Tırmanışı Antrenmanı ve Zirve Tırmanışının Öz-Etkililik Düzeyine Etkisi *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (3):131-136
- Öztürk, N. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Aile İklimi ve Anne-Babaya Bağlanma Biçimleri İle Özgüven Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 3 (1), 9-22. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/jilses/issue/30313/317906>
- Pajares. F. (1996). Self-efficacy beliefs in academic settings. *Review of Educational Research*. 66.543-578. <https://www.uky.edu/~eushe2/Pajares/Pajares1996RER.pdf>

- Skučas, K. (2014). Athletic identity and self-esteem of wheelchair basketball players. *Baltic Journal Of Sport & Health Sciences*, 95(4). http://www.lsu.lt/sites/default/files/dokumentai/baltic_journal_of_sports_a4_2014_12_30.pdf
- Schunk, D. H. (1985). Self-efficacy and classroom learning. *Psychology in the Schools*, 22:208-223.
- Schunk, D. H. (1989). Self-efficacy and achievement behaviors. *Educational Psychology Review*, 1(3), 173-208.
- Schwarzer R, Fuchs R (1995). Self-efficacy and health behaviors, To appear in :Conner M, Norman P Predicting Health Behavior. Research and Practice with Social Cognition Models, Buchingham open university press <http://userpage.fu-berlin.de/gesund/publicat/conner9.htm>
- Soner, O.,(2000) Aile Uyumu, Öğrenci Özgüveni ve akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğilim Bilimleri Dergisi, Yıl: 2000. Sayı 12, Sayfa : 249-260
- Stankov. L. & Crawford. J. I). (1997). Self-confidence and performance on tests of cognitiveabilities. *Intelligence*. 25(2), 93-109. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0160289697900477>
- TÜRK-İŞ (2017) Şubat 2017 Açlık Ve Yoksulluk Sınırı. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu. Erişim; 22.02.2017. <http://www.turkis.org.tr/SUBAT-2017-ACLİK-VE-YOKSULLUK-SINIRI-d1416>
- Yıldız, N. Özen G., Bostancı, T. G.(2016) The effects of one-day outdoor education on self-efficacy, *Journal of Human Sciences*,13(3): 6098- 6103
- Zimmerman. B, J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*. 25. 82-91. https://www.researchgate.net/publication/222529322_Self-Efficacy_An_Essential_Motive_to_Learn